

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Impedimentis, Qvae Possunt occurrere Episcopis visitantibus. Cap.
Trigesimvmsecvndvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

debet, quia in utroque similis culpa est prohibita. l. culpa. C. de mathem. adducta per glos. in extrauag. Ioan. 2. incip. quia quorundam, in fine, persuadens bona docere, & mala proferendo; unde dixit notanter alia glo. in clemen. 1. in verb. sanctitatis, de relig. dom. Quod simulata æquitas, dixi, supra lib. 1. cap. 17. in fine. † Inuehendumque est postremo contra compositores, seu etiam tenentes libellos famulos, ex quibus plurimorum fama denigratur, rixæ, scandala oriuntur, de quo Grat. 5. quest. 2. c. si qui. ubi pœna est anathematis, & cap. seq. ex titulo. C. de fam. libel. l. si. pœna ultimi supplicij, & practicatur, & habemus Constitutionem nouissimam Pij Quinti, qua grauius similes operâtes puniuntur, incip. Romani Pont. 1572. an. septi

mo, etiam si vera misceantur, eum detrahitur famæ. ver. Quibus pœnis. & notandum est ad materiam, quæ prodeat in publicum, qui inuenerit, nisi ipse author voluerit declarari, ut ibidem: Ponit Iul. Cl. ar. lib. 5. recept. sent. qd. 68. ver. 27. & superinde est vnum verbum in Conc. Trid. sess. 4. in vltimis verbis, & facit constitutio Dom. nostri Dom. Gregor. XIII. Pont. Max. contra famigeratores, & menantes. incip. Ea est rerum. 1572. an. primo, puniendo nota perpetuæ ignominie contrauenientes, & ad trirèmes, perpetuo, vel ad tempus quæ qualitate admissi. §. qui horum, & recipientes eisdem pœnis, nisi quæ primû vrbis Gubernatori significet. §. qui vero huiusmodi, quod & superioribus diebus, contra multos fuisse exequutum auditum est, &c.

DE IMPEDIMENTIS, QUAE POSSUNT OCCURRERE EPISCOPIS VISITANTIBUS.

CAP. TRIGESIMVMSECVDVM.

SUMMARIUM

- 1 **V**isitatio ecclesiarum inducta sunt causa salutis animarum.
- 2 Interdictum generale non impedit visitationis officium.
- 3 Sacramenta quæ possunt administrari tempore interdicti.
- 4 Missa quomodo, & quando dicenda sit tempore interdicti.
- 5 Sacerdos interdictus, vel celebrans loco interdicto, sit irregularis.
- 6 Interdictum ad finem exitandi debet esse denunciatum.
- 7 Ingressus ecclesie potest alicui interdici.
- 8 Episcopis in spiritualibus, & ad salutem animarum pertinentibus ab omnibus obediendum est.
- 9 Principes sunt positi pro defensione ecclesie, & tenentur Deo reddere rationem.
- 10 Impedientes episcopos, vel alios visitare

- care sunt excommunicati excom-
municatione maiori.*
- 11 *Nuntij Apostolici non possunt impe-
dire iurisdictionem prelatorum
in primis causis.*
- 12 *Impedientes Officium Sanctissimum
Inquisitionis sunt grauissime pu-
niendi.*
- 13 *Episcopus pro exercitio sua iurisdic-
tionis implorat auxilium bras-
chy secularis.*
- 14 *Iudex laicus requisitus ab episcopo
impartiri auxilium, si denegat,
potest excommunicari.*
- 15 *Iudex ecclesiasticus debet auxiliari
iudici laico, & de forma.*
- 16 *Episcopus an possit habere familiam
armatam.*
- 17 *Inquisitorum familia gaudet privi-
legio portus armorum.*
- 18 *Impedientes accedentes ad Papam,
seu litteras Apostolicas, sunt ex-
communicati excommunicatione
maiori.*
- 19 *Crimen lesa maiestatis incurrit im-
pedientes aliquē ire ad Principē.*
- 20 *Philippus Secundus Rex Catholicus
iustissimus Princeps.*

1 **Q**uoniam diximus in primo li-
bro, † Salutem animarum con-
tinere ecclesiarum visitationes, quas
episcopi ad hoc tendere debent. sess.
24, Concil. Trid. de refor. gen. cap. 4.
§. visitationum. Vt qui foris sunt
conuocentur, & ynantur ecclesiæ
per bona opera, & qui male se ha-
bent in conuersatione, & vita, corri-
gantur. venit enim Dominus noster
Iesus Christus vocare non iustos, sed
peccatores, quia, *Medicus bene se ha-
bentibus opus non est.* Matth. capit. 9.
Marc. cap. 2. 1. ad Tim. c. 1. D. Tho.
ex August 4. par. q. 1. ar. 3. tolle mor-
bos, tolle vulnera, & nulla causa est
medicæ; ideo videndum est, an epi-
scopus debeat intermittere visita-
tionem propter aliquod impedimen-
tum, siue interdictum, vel aliam ob-
causam, & quomodo se iuuare pos-
sit. *Nam si in tranquillitate perni-
tiosum est, proretam nauem desere-
re, multo magis insuetibus, dixit tex.*
2 in c. sciscitaris, 7. quæstio. 1. † Quare
dicendum est, quod interdictum, 3
quamuis generale non impedit visi-
tationes ecclesiarum fieri, immo for-

tius tunc faciendæ sunt: nam cum
cessetur publice a diuinis officijs,
facile est errores nouos deduci, &
ep̄s conuocatis viris, & mulieribus
apud aliquā ecclesiam, eis prædicet,
& ad correctionē eos ducat, iux. de-
cretum Innoc. iij. sum. Pon. ad Ferra-
riensem episcopum, in c. responso, de
sent. excom. non celebrando tamen
contra formam interdicti. Quæ n.
pertinent ad absolutionem, & salutē
animarū omni tēpore fieri possunt,
& cū omnibus personis, scribit Gre-
gorius Nonus in c. cum voluntate
cod. tit. de sent. excom. (Deus enim
ad cor, & spontaneas voluntates re-
spicit, c. 1. 15. q. 6. gloss. in eod. c. cum
voluntate, *Cor humile amat, nec cum
his, qui dura sūt ceruice manet.* Exo.
c. 33. a nobis non quærens impossi-
bilia. sess. 6. Conc. Trid. de iustif. cap.
11. & can. 18, *Iugum n. meum,* (di-
cit ipse Matt. c. 11.) *Suauē est, & onus
leue.* Super quo Alua. Pelag. da plāc.
eccl. lib. 2. c. 86. & August. lib. 5. hy-
pognost.) † Sicuti nec eo tēpore pro-
hibetur ministrari sacramēta bap-
tismatis, & cōfirmationis in frōte, quia
ad

ad salutem animarum pertinet, eo. cap. responso; §. fin. Nam confirmatio facit plenum Christianum, quia cum Spiritus sanctus infunditur, cor fidele ad prudentiam, & constantiam dilatatur, & de consec. dist. 5. cap. 1. Item. & sacramentum poenitentiae. cap. quod in te de poenit. & remiss. gl. in clem. 1. de foro compet. etiam in ecclesia specialiter interdicta per Calderin. de interd. prima part. nu. 19. Nicol. Plou. num. 22. Eucharistia item, quia dicitur viaticum iuxta vnum intellectum eiusdem tex. 5 cap. quod in te, & portatur cum tintinnabulo, & luminaribus, ut ab omnibus adoretur. idem Cald. par. 2. n. 2. cum sequitur quae cofici potest qualibet hebdomada, seruato modo tradito in c. permittimus. de sentent. excō. Marti. Nauar. in Man. c. 27. nu. 179. Matrimonium tamen potest contrahi, sed remota sollempni nuptiarum benedictione. Extrema vnctio denegatur. d. c. quod in te. Couar. plene in repet. c. alma mater. 2. p. §. 2. & 3. de sent. excō. lib. 6. Nec ecclesiastica sepultura. doct. in clē 1. de sepult. conceditur tamen clericis, qui decedentes seruauerunt interdicta, & hoc ex gratia, per eundem tex. cap. quod in te. Sic permittitur ex ea ratione chrisma cofici in die coenae Domini. c. quoniam. in baptismo. de sent. excom. li. 6. sed dicit Host. quod non alta voce nec campanis pulsatis. Missa vero potest dici secundum formam traditam. in alleg. cap. alma mater. vbi idem Couar. §. 4. nu. 7. Mart. Nauar. nu. 171. in c. quod in te. addendo ultra ipsas festiuitates signatas, ut celebrari Missa possit. Festum Corporis Christi, cum eius octaua, ex priuilegio Martini V. & Eugeni III. Conceptionis Gloriosae Virginis Mariae, ex alio priuilegio Leonis X. quod vidisse Martinus Nauar. testatur Couar. ibidem. §. 5. & ipse meminit in adducto cap. 27. nu. 182. Quando tamen est interdictum generale, secus si particulare, ut si est interdicta certa ecclesia, nam tunc in ipsa cessat dispositio. d. c. alma mater. Calder. de interd. 1. part. nu. 18. & dicta sunt plura supra in 1. lib. cap. 23. nu. 9. & episcopus Vultus. de irregul. & canon. Imped. lib. 3. cap. 20. c. 27. Praedicta vero sunt aduertenda a sacerdotibus & ipsis ab episcopo declaranda. Nam si scienter sacerdos celebrauerit in ecclesia interdicta, aut aliud sacramentum, tunc non permittitur ministrari, dedit, siue ipse specialiter sit interdictus, efficitur irregularis. cap. is qui. de sentent. excomm. lib. 6. in fine. Aluar. Pelag. de planct. eccl. lib. 2. c. 9. Cald. 2. par. nu. 75. vel si fuerit ei interdictum, ne celebret, tunc praesente, gl. not. in extrauag. prouide attendentes, in verb. processibus, de sentent. excommunicat. & fuit. q. in facto, & iudex ordinarius inuoluit causam ex affectione particulari, sed sacerdos de cuius interesse principaliter agebat, bene consulit fuit inuenire modum resolutionis, & sic visum fuit, quo iudex tenebat, & gl. praedicta in promptu fuit notata. vide etiam supra. lib. 1. c. 29. nu. 5. licet audire tantum non inducat audientibus irregularitatem, nisi per modum praecipiti, & autoritatis iusserit eod. 3. libr. cap. 20. num. 7. in fine. Oportet autem esse denuntiatum locum interdicum, & per verba id importantia ad finem ut cuitetur, iuxta Consti-

Cōstitutionem Martini V. in Conc. Constan. de qua Fel. in c. ad probandum. post nu. 8. de sent. & re iud. licet Io. And. disputet in clem. grauis. de sent. excom. tandem videtur ita concludere, quod interdicta lata a iure, nisi declarentur non astringant. Nauar. d. c. 27. nu. 187. & sufficit publicatio in loco publico, eo. c. 20. n. 11. circa med. & quando ob contumaciam seruato ordine, c. 1. de sent. excom. lib. 6. Præcedente monitione legitima, preuijs tribus monitionibus, vel vna peremptoria præmissa, tres continente, ex c. Constitutionē eod. tit. & lib. pro vltimo veniendo ad sententiam proferendam, ne temere, aut leuibus ex rebus incurrat. ex decreto Conc. Trid. sess. 25. 7 de refor. gener. c. 3. † Et non solum locum, & ecclesiam alicui ex causa interdiciamus, aut particulare ministerium, vt officium siue alicuius sacramenti administrationem, sed etiā plerumq. ingressum ecclesiæ, vt sæpius Canones ordinarunt & sess. 6. Conc. Trid. de refor. c. 1. & alibi. *Viuens ab ingressu ecclesia arceatur.* c. omnis vtriusq. de penit. & remis. quamuis tempore non celebrationis diuinorum possint inter dicti ecclesiam introire, & orare, arg. gl. c. qui studet. 1. q. 1. Nauar. eod. c. 27. num. 170. Sed contraria opinio vior de iure. nam prohibendo ingressum, quacunque hora dicitur prohibere, & reportaret ille ex tali ingressu secundum Nauarr. commodum, nec ita faciliter veniret ad petendam relaxationem, iuxta dicta per Calde. in dict. trac. licet pro Nauar. faciat exemplum de excommunicato, vt supra diximus. † Episcopus igitur volens

visitare, non per hoc impeditur, neq. alij se intromittere debent: Nam in spiritualibus, & in pertinentibus ad salutem animarum omnes ei obedire debent, etiam Principes, & Reges, c. omnes. de maior. & obed. cap. duo sunt 96. di. alias excommunicari possunt. 1. 1. q. 3. c. si autem Quia scire debent episcopum in ecclesia esse, & ecclesiam in episcopo, & si quis cum episcopo non sit, & cum ecclesia non est 7. q. 1. cap. scire debes, sed omnes paterno honore, & debita reuerentia prosequantur, sessio. 25. Conc. Trid. de refor. gen. cap. 17. in fine. fortius in hoc. Vbi enim maius est periculum, quia animarum, cautius, & prudentius est agendum, capit. vbi periculum. de elect. lib. 6. (& propterea multo plus quis fatigari debet pro salute ipsius animæ, quam corporis, licet contrariū fiat a multis. Vnde dicit Bern. relatus a Nauar. in Man. prælud. 1. nu. 1. Multum sciunt, & se ipsos nesciunt, alios incipiunt, & seipsos deserunt, Deū quærunt per ista exteriora, deserentes sua interiora, quibus interior est Deus, (& facit simile dictum supra lib. 1. c. 3. nu. 9. in fi.) † Ipsi enim Principes ea ratione positi sunt, vt ecclesiam iuuēt, & defendant. eod. c. Abb. in cap. tua. de deci. Affil. in c. 1. nu. 8. de pace tenendi. & rationem reddere debent Deo, 23. q. 5. cap. Principes seculi. Alphons. Alu. in suo spec. cap. 5. vnde cum iuramento promittunt defensionem S. R. E. & sum. Pontif. 63. di. cap. tibi Domino, cap. venerabilem. de elect. facit tex. Concil. Trident. sess. 25. de refor. gen. capit. 20. & in superioribus pluries est dictū Auger. n. Deus

dona hominibus, cum ecclesiam suā
custodiri, & defendi videt, maxime
ab his, quos, vt luminaria mundi con
10 stituit arg. c. duo sunt 21. di. † Si ta-
men volentes visitare impediuntur,
ne hoc tam salutare officiū impleāt,
procedebatur primū cōtra tales im-
pedientes ad excōmunicādum. per
cap. dilectos. de sent. excomm. lib. 6.
clement. attendentes. in fine. de stat.
regul. Paui. in prima part. q. 10. nu.
85. hodie tamen includuntur sub ex
communicatione maiori reseruata
Domino nostro Papæ in sua bulla.
nu. 15. in illis verbis. *Nec non excom-
municamus eos, qui Archiepiscopos,
episcopos, aliosq. superiores prelatos,
vel inferiores, & omnes alios quos-
cumq. Iudices ecclesiasticos ordina-
rios quomodolibet impediunt, quo mi-
nus sua Iurisdictione ecclesiastica con-
tra quoscumque vtantur, secundum,
quod canones, & sacre Constitutio-
nes ecclesiasticæ, & decreta concilio-
rum generalium, & presertim Tri-
dentini statuunt.* Et meminit Na-
uar. in Man. cap. 27. nu. 69. quæ pri-
mum erat excommunicatio Iuris,
per capit. quoniam de Immun. eccl.
& ibid. num. 169. sed omittimus quā-
ta possent dici hodie, quæ in dies co-
lorate opponi solent contra præla-
tos in eorum Iurisdictionē, quia res
sunt maximi momenti, & cum prin-
cipibus, & maioribus semper agitur,
& ex aliquibus nouis iniunctū est ca-
put ipsius excōmunicationis ad prio-
res bullas. (Quia cū ecclesia sãcta di-
catur nostra mater ratione principii,
Institutionis, & prælationis. c. quã-
uis, 21. di. & ratione baptismi, quia in
ea renascimur per baptismū. 12. q. 2. 13
cap. qui abstulit, vt filii in matrem re-

uerentes esse debent, & ipsi maiores,
vt auctis donis augeantur donorum
rationes. † Nec etiam a Nuntijs Apo-
stolicis possunt similiter episcopi im-
pediri, namque nullo modo pos-
sunt cognoscere contra aliquem
clericum, seu causam ad episcopum
pertinentē in prima instantia, quod,
& de aliis dicimus, nisi primum Epif-
copo requisito, & eo negligente, per
tex. expressum Conc. Trid. sess. 24.
de reform. gener. c. 2. aliter procef-
sus, & ordinationes nullius sunt mo-
menti, & ad damni satisfactionem
partibus tenentur. Fit enim Iniuria
iudici, cum pars eum relinquit, & va-
dit ad alium. ff. de arb. l. si litigatores,
& puniri debet duos iudices adiens.
Cyn. in l. nulli. C. de iudic. sed expe-
ctare causam, & tunc videre quid est
actum. Et si displicet sententia, ap-
pellare debes dicit Imper. in l. 1. C. si
11 sæp. in integ. rest. pet. † Sin vero de
impedimento agatur in causis Fidei,
& Religionis grauiissime contra im-
pedientes tractandum est. ex. c. Vt in
quisitionis. §. compescendi cum seq.
de. hæret. lib. 6. & in directorio In-
quis. part. 2. q. 54. & extat Constitutio
Iulii III. incip. licet a diuersis. fol.
35 r. in comm. notat. Ludou. Carrer.
de hæret. nu. 93. Cum enim omnes
tali negotio fauere tenent, & religio-
nem vsque ad sãguinis effusionē in-
clusiue defendere, quomodo nō in-
uehēdū cōtra impedire ipsū officiū
tētates. (Nam, & *Si hereses oporteat
esse, vt qui prabati sūt, manifesti sūt.*
prim. ad. Cor. c. 11. tamē ecclesia quā-
tum potest conatur extirpare, & sic
omnes facere debēt. vide in clem. ad
13 nostrum. de heret. (Potest etiam vl-
terius episcopus impeditus, seu alius
inuo-

inuocare auxilium brachij secularis, a Principibus, & Iudicibus temporalibus, quod præstare tenentur. Abb. Alci. & alij. in cap. 1. de offic. ord. Af. filate in proh. const. regni, vbi quando sciuerit iniuste procedi, quid faciendum. Andr. in cap. 1. col. fi. circa med. de contr. int. vass. & alium de benef. quem adduxi in famil. singul. in. l. 1. nu. 67. & si oporteat videre processum, vel sententiam, indistincte tamen in causis Religionis nihil habet videre, sed sufficit requiri pro prædictis, vide supra hoc lib. c. 21. nu. 7. cum seq. & per Zanch. de hæret. c. 8. vbi late Camil. Campeg. in addit. & not. quinque ad quæ tenentur. In hæreticorum inuestigatione, eorum captione, custodia, deductione ad locum, quem mandauerint, & quinto condemnatos de hæresi statim recipere, & punire debita poena, sine alia cognitione, nec dilatione, d. 14 c. vt inquisitionis. de hæret. li. 6. † Et si iudex laicus requisitus ab episcopo, non præstabit suum auxilium, poterit excommunicari. c. 2. de maled. doct. in eod. c. 1. de offic. ordi. & ibi Alcia. ponit quomodo procedendum in excommunicando. Alphons. Aluar. in suo Speculo cap. 13. & quando sumus in meris ecclesiasticis causis, & quando in mixtis aliud. Iulius lib. 5. recept. sent. §. fin. q. 96. vers. 7. Couar. variar. resolut. lib. 1. c. 1. num. 10. de quibus causis ad plenum dictum est supra. c. 21. & moderni plenissime in additionibus eiusd. cap. 1. de offic. ord. Quod fortius in causis fidei, vt vehementius procedatur ex impedimento, & interuallo appositis, not. p. 15 omnes in d. c. vt inquisitionis. † Idem dicimus de iudice ecclesiastico, qui

requisitus a laico debet præstare suum auxilium, cum vna iurisdictio per aliam iuuari debeat. l. qui restituere. ff. de rei vend. optimus tex. in c. qui dilecto. de senten. excom. lib. 6. al leg. d. c. 1. nu. 121. & Abbas supplet, quod non debent contendere, nec ad inuicem se perturbare. in c. nouit. nu. 2. de iudic. 96. di. c. si imperator. & num. 14. eod. cap. 1. Iudex ecclesiasticus excommunicabit rebelles iudici secularis bannire debet rebelles iudici ecclesiastico. Sed differt in modo inter eos, quia secularis non cogit ecclesiasticum, si recusat, sed adhibet superiorem eius ecclesiastici, qui, eum cogat ibi nu. 123. Alc. sed ecclesiasticus cogit laicum per excommunicationem, & nu. 125. de modo auxilij, & practica, & cõcurrentibus, ad primũ adest ratio, quia iudices debent sibi mutuũ præstare auxiliũ, Sicut de episcopis ad inuicẽ dicit tex. in c. fi. 16 90. di. † Sed an ep̄s in exercitio suæ Iurisdictionis, Visitationis, & aliorũ actuũ possit habere familiã armatã pro exequendis cõcernentibus prædicta. Bal. dixit q̄ sic in. l. 3. ff. de offic. præf. vig. & firmat Deci. in c. significasti. nu. 10. de offic. del. sed Abb. eo. c. negat, & quod opinio Bal. procedat vbi ep̄s habet temporalẽ iurisdictionẽ, pro vt cõmuniter obseruari videtur. de iure verior tamen est opinio Bal. sed de facto recessũ est ob opinione Baldi, & multa possunt dici quæ omittuntur, nec licet afferre, quæ mouere possunt pro obseruatia, quia nõ dicitur libera iurisdictio ep̄i, nisi omnia cõcurrant, per quæ exerceatur, cum ampla sit eorũ iurisdictio, Dõ. Anto. in c. cum cõtingat de foro cõpet. & si multa p̄ iurisdictione Regis

afferant Couarr. in pratt. qq. cap. 4.
 17 cap. 10. & cap. 11. † In causis tamen
 sanctissimi officij permittitur libere
 familiam inquisitorum arma portare,
 nulla obstante lege, aut laicali
 prohibitione. Carrer. de hæret. num.
 90. Camil. Camp. ad Zanc. de hæret.
 c. 9 fol. 5 r. Magnum est enim & præ
 cipuum Religionis negocium super
 omnia fauorabile, quia si Religio
 christiana non conseruatur, orruunt
 imperia, & regna, ciuitates dissipantur,
 necquid boni potest esse: Exem
 plum infælix demonstrant hodie,
 multa dominia, quomodo se habent,
 cum a Religione recesserunt. oportet,
 enim quod omne regnum in se
 ipsum diuisum desoletur, & domus
 supra domum cadat. luc. c. 11. Cum
 enim a Religione christiana descendi
 tur omne bonum in malum vertitur
 regna fiunt præda latronum, quia
 non possunt esse salui status Reipubli
 cæ, cum hæretici, & scismatici domi
 nantur. vide Conr. Bru. de hæret. lib.
 18 2. cap. 16. † Quod autem episcopi li
 cite possint excōmunicare se impe
 diētes, fulciūt ex ea ratione, quia Iu
 ris dictio sua cū omnibus defendi de
 bet & possit et pēnali iudicio: dicit
 sapiētissimus Vlpianus. l. l. ff. si quis
 iusdic. nō obtemp. Propterea ex præ
 dictis pro firma conclusione adnotā
 dū est in materia Visitationis, quod
 vltra, quod tali medio impediri nul
 latenus potest, etiā visitationē huius
 modi, personarum, ecclesiarū, loco
 rumque omnium piorum, vel morū
 correctionē, reformationē vero aut
 habilitatis, aut inhabilitatis declara
 tionē, aut itē illius executionem im
 pediri, suspendit, aut retardari, etiam
 cuiuslibet appellationis vigore, seu

item inhibitioni, aut querelæ non
 posse: iuxta antiquam cōstitutionem
 Innoc. III. in Conc. Gen. in c. irrefra
 gabili. de offic. ordin. & nouissima
 decreta Conc. Trid. sess. 24. de refor.
 gen. c. 10. §. nec in his, ex alio simili.
 sess. 13. de reform. cap. 1. §. in causis
 sess. 22. eod. tit. c. 1. Quia, & si per ap
 pellationē huiusmodi causæ deuol
 uantur ad superiores, non tamen se
 tentiarum, uel decretorum in Visita
 tione Prælatorum suspenditur aut
 retardatur executio esset enim ma
 ximi detrimenti aliter procedere.
 Quod & DD. superiorum decretis
 semper confirmatum est. ideo meri
 to episcopus potest impedimentū in
 factō proponētē excōmunicare: Vn
 de, & sūmus Pontifex excōmunicat
 etiā maiori excom. sibi absolute
 reseruata. nu. 12. impediētes litteras
 Apostolicas, citationes, inhibitiones,
 sic, & volentes accedere ad curiā, &
 ad sedē Apostolicam, quorum excō
 municatorū magnus est numerus, di
 cit Petr. Reb. in tit. de euoc. in præf.
 19 q. 7. nu. 71. † Vbi impediētes subdi
 tos, nec vadant ad principē tenentur
 crimine lēse Maiestatis adducit Luc.
 de Pen. in l. vnica. col. 16. cum seq. C.
 vt nem. susci. li. 11. Et si in primo casu
 magnum esse dixit numerū excōm
 micatorū impediētū accessum
 ad Papā, & in hoc dicamus etiā esse
 maiorē directe, & indirecte eo forti⁹
 cum Princeps distat a suis regnis, &
 dominijs, & alijs administrationem
 ipsorū cū potestate amplissima com
 mittit: casus euenit in fatto, quæstio
 20 inuasit, rumor in surrexit. † Rex au
 tē Noster Max. Philippus acquie
 uit, & determinauit iustum iudiciū,
 cum negociū hic perfici non potest,
 vnum

vnumquēq. libertati suæ relinquēs, offerens libenter suum conspectum, grande, & equum iudicium, dignum profecto tanto Rege, qui præter ma-

gnas, & heroicæ sui animi dotes, illud peculiare habuit, tãquã Catholicus Rex, & fidem christianam defendere, & iustitiam cunctis ministrare.

DE ZELO PASTORALIS OFFICII IN

omnibus prædictis.

CAP. TRIGESIMVM TERTIVM.

S V M M A R I V M.

1 P ersonarum qualitates, quæ sint attendendæ ab episcopo.	14 Episcopi debent adimplere officium boni medici spiritualis.
2 Zelus quid sit.	15 Episcopi dissimulantes peccata populi grauitèr peccant.
3 Zelus quotuplex sit.	16 Ratio strictissima reddenda est de cura animarum.
4 Zelus an sit idem, quod emulatio.	17 Gladio armatus debet esse episcopus. Et quid significat gladius, nu. 18. Et quare detur Regi, nu. 19.
5 Prælati quo zelo debent esse armati.	20 Pastoralis officij summa quæ sit.
6 Tria sunt consideranda in prælato zelante super domum Dei.	21 Fructus magnus datur episcopo recte visitanti.
6 Conditiones Pastoris eligendi, quæ sunt.	22 Episcopi dicuntur esse in statu perfectiori.
8 Episcopus quare debet vigilare super gregem.	23 Gaudium prælatorum in quo consistat.
9 Correctio vitæ est attendenda.	24 Finis noster in quo vertitur.
10 Benefacere quid sit.	
11 Mandata Dei obseruare omnes tenentur.	
12 Patientia in tribulationibus, christianis est persuadenda.	
13 Correctio diuina humiliter est to-	

Pro Secundi huius libri fine, & quasi ipsius visitationis in generali, & particulari, antequam ad alia transeamus, aliqua dicenda sunt pro conclusione episcopali visitationum in salutem animarum, quarum obiectum proprium debet esse ipsorum episcoporum. Nam, &

Dominus nonaginta ouibus relictis ad unam perditam pastorem attendere dixit. Luc. cap. 15. Hoc est virtutis opus. Hæc est limitatio veri pastoris, qui animam suam pro ouibus suis posuit, Io. c. 10. Hinc pendet magna illa retributio cœlestis patriæ, quam ipse Dominus latroni secum crucifixo, & se contenti,

G g 3